

30 vuotta Berliinin muurin murtumisesta tuokiokuvia DDR:n historiasta

**Eija Köntti
9.9.2019**

Saksan tilanne 2. maailmasodan jälkeen 1945- 1949

- Eurooppa jakautuu läntiseen ja itäiseen blokkiin
- Saksa jaetaan neljään miehitysvyöhykkeeseen
- Berliini jää keskelle NL:n vyöhykettä ja jaetaan miehitysvyöhykkeisiin
- NL halusi koko Saksan sillanpääasemakseen, joka olisi ulottunut Reinille
- saksalaisilla vapaa kulku vyöhykkeeltä toiselle
- jälleenrakentaminen alkaa

Kirkollinen jälleenrakentaminen

- taustalla 1800-luvulta protestanttisten kirkkojen yhteisorganisaatioita
- 1945 EKD Evangelische Kirche Deutschlands koko Saksaa varten
- itsenäiset maakirkot (27, vastaavat Suomen hiippakuntia)
- katolisella kirkolla hiippakunnat
- kirkolliset avustusjärjestöt toimivat

Itsenäistymisestä muuriin 1949-61

- Saksan Liittotasavalta (BRD)
toukokuu 1949
- Saksan Demokraattinen tasavalta
(DDR) lokakuu 1949 sosialistinen
valtio, jossa kaikki hyvin - uskonto
jokaisen yksityisasia
- uskonnonvapaus perustuslaissa
- uskonnonopetus uskonnollisten
yhteisöjen tehtävä - ei valtion tehtävä

- monipuoluejärjestelmä - Sozialistische Einheitspartei (SED) NKP:n vasalli
- sosialisointi
- maatilojen kollektivisointi
- 17.6. 1953 talonpoikien kansannousu kukistetaan verisesti - Länsi-Berliiniin sen johdosta katu Die Strasse des 17. Juni

Vapaa kulku -pakolaisvirrat länteen

- 1949 130.000
- 1953 330.000
- 1956 280.000
- 1961 207.000

- DDR seuraa NL:n maailmankatsomuksellista linjaa - uskontopolitiikka kiristyy kylmän sodan kiristyessä
- seurakuntanuoret erityisessä tarkkailussa
- kirkkoa syytetään mm. :
 - vakoilusta USA:lle
 - kansan yllyttämisestä valtiota vastaan

- opiskelijaseurakuntien opiskelijat syytösten kohteena
- EKD:ta arvostellaan Länsi-Saksan sotilassielunhoidon johdosta
- kirkkojen johtajat kritiikin kohteina milloin mistäkin syystä
- kirkot toimivat koko ajan
- kirkot huolehtivat heikommista

Ateistinen propaganda - malli NL:stä

Jumalaa ei ole - ihminen avaruuden herra

- ideologinen "taistelu sieluista"
- SED:n puoluekokous 1950-luvun lopulla:
"ateistinen kasvatus on todellisen kasvatuksen perusta"
- kirkollisten toimitusten korvikkeet

- nuorisonvihkimys – **Jugendweihe** 1954
konfirmaation korvike ”yksityisten
kansalaisten toimesta” – valtiovalta taustalla
-1964 DDR:n nuorisolakiin – yli 90%
osallistuminen – uskollisuudenlupaus valtiolle
- avioliittoon vihkimys – **Eheweihe**
avioliittoon vihkimisen korvike
- nimivihkimys – **Namensweihe**
kasteen korvike
- hautaanvihkimys – **Grabweihe**
hautaansiunaamisen korvike

- kirkkojen johtajat etsivät mahdollisuuksia toimia sosialistisessa valtiossa:
- **Christenlehre** – kirkollinen uskonnonopetus – kirkon kouluttamat opettajat – katekeetit
- rippikouluopetuksen tehostaminen
- konfirmaatio ja/vai nuorisonvihkimys? – oliko nuorisonvihkimys tunnustautumista ateismiin?

- neuvottelut valtiovallan kanssa johtavat sopimukseen – käytännössä kirkon toimintaa vaikeutettiin ”pienin keinoin” – kiusaa se on pienikin kiusa
- kirkon sisällä vaikea kysymys kuuliaisuudesta esivallalle (Room. 13)
- sisälähetyksen laitokset toimivat, hoitavat mm. vammautuneita

FRIEDEN SCHAFFEN OHNE WAFFEN

9.-19.11.80. Busstag 13 Uhr
Buss- und Bittgottesdienst
Jugendabend - Gemeindetag
Friedensminute Ev. Kirchen

SCHWERTER ZU PFLUGSCHAREN

Jesaja 2.4

Micha 4.3

GERECHTIGKEIT ABRÜSTUNG FRIEDEN

FRIEDENSDEKADE DER
EVANGELISCHEN KIRCHEN
IN DER DDR

8.-18. NOVEMBER 1981

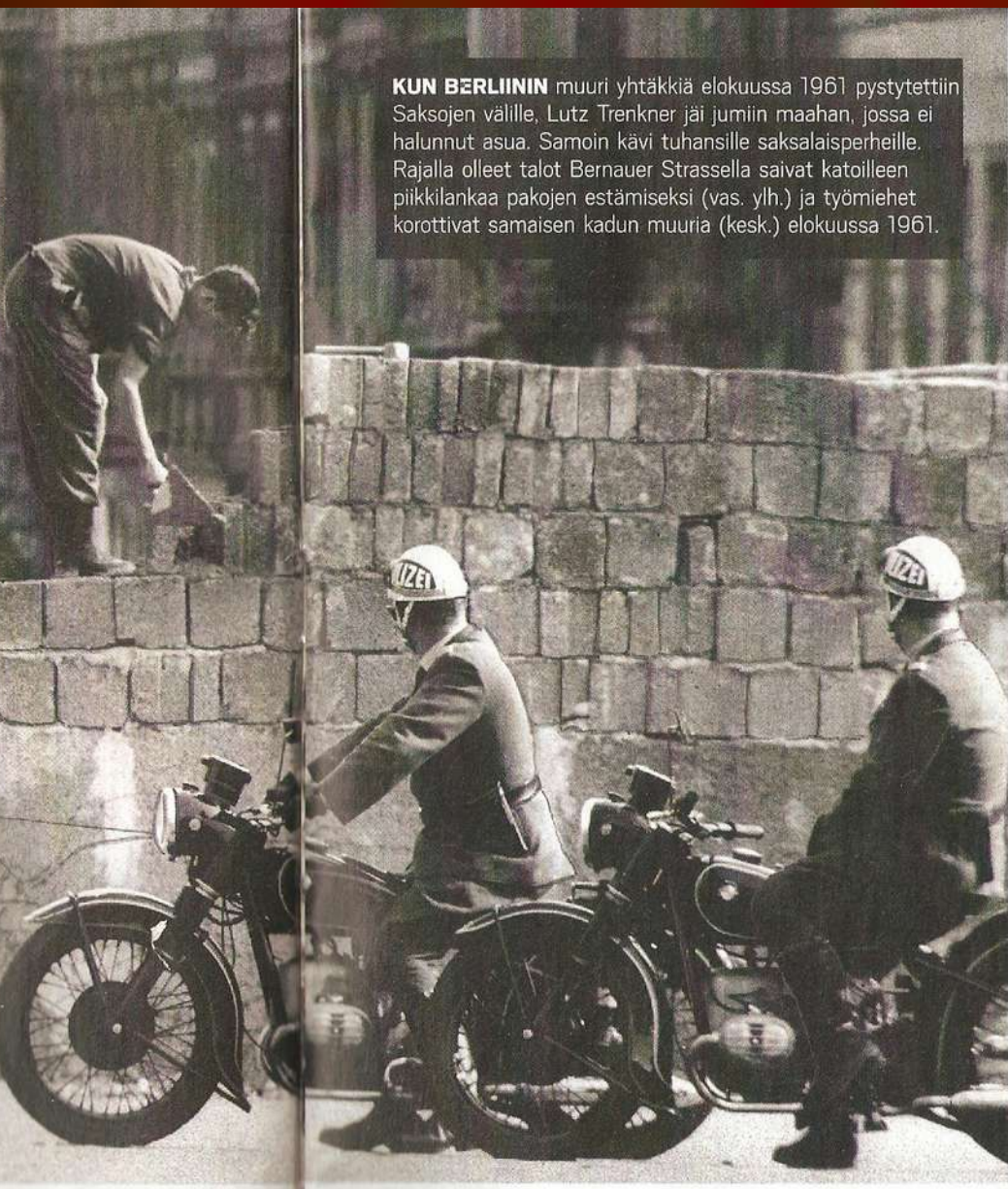

MICHA 4

Muurin aika 1961-1989

- "Niemand hat eine Absicht eine Mauer zu bauen." W. Ulbricht 1961 – kenelläkään ei ole aikomusta rakentaa muuria
- vapaus matkustamiseen riistetään
- kirkkojen johtajat joutuvat luovimaan, jotta edes jonkinlaiset toimintamahdollisuudet säilyisivät – DDR:ssä ei ole ns. maanalaista kirkkoa

KUN BERLIININ muuri yhtäkkiä elokuussa 1961 pystytettiin Saksojen välille, Lutz Trenkner jäi jumiin maahan, jossa ei halunnut asua. Samoin kävi tuhansille saksalaisperheille. Rajalla olleet talot Bernauer Strassella saivat katoilleen piikkilankaa pakojen estämiseksi (vas. ylh.) ja työmiehet korottivat samaisen kadun muuria (kesk.) elokuussa 1961.

LÄNSI-SAKSAN puolella kadulla seisovat kaksi tyttöä juttelevat Itä-Saksan puolelle piikkilankaesteen taakse.

- 1969 perustetaan DDR:n kirkkojen oma liitto (**der Bund evangelischen Kirchen in der DDR**), jotta kuuluminen EKD:hen ei estäisi kirkollista toimintaa
- kirkolle etsitään tietä sosialismissa – 1971 määritetään: "Wir wollen Kirche nicht neben, nicht gegen, sondern Kirche im Sozialismus sein."

Kirkkoon kuuluminen

	Evank.	Kat.
1939	85,7%	7,2%
1946	81,9%	11,9%
1950	80,9%	11,0%
1964	59,35%	8,09%
		tunnustuksettomia 31,86%
1980-luvulla puolet kansasta kirkon jäseniä		

Kylmä sota hellittää 1970-luvulla

- 1970-luvulla BRD:n idänpolitiikka muuttuu vähemmän aggressiiviseksi
- ddr:läiset pääsevät – tarkoin valvottuina – länteen visiitille; sukulaisten juhlat yms.- ei kuitenkaan koko perheenä, jottei voisi paeta länteen
- Luther-juhlavuosi 1983 – DDR haluaa osoittaa taitonsa

Martin Luther

10.11.1483 — 18.2.1546

500
vuotta
syntymästä

Juhlallisuudet DDR:ssä 1983

MIT LUFTPOST
PAR AVION

Eilsendung
Expres

Brau

Dr. Eija Könth'

Olujaanjantie 16 A8

00400 HELSINKI

Finland

MIT LUFTPOST
PAR AVION

Eilsendung
Expres

Dr. Heed

Eija Könth'

Olujaanjantie 16 A8

00400 HELSINKI

Finland

Aufenthaltsberechtigung

für die

12 - Deutsche Demokratische Republik

POLIZEI
den Bezirk/Kreis

VISUM

Nr. 11

gültig zur
AUSREISE
aus der

Deutschen Demokratischen Republik

Bis 06. Juni 1980
ausgestellt 19/05.80

Deutsche Demokratische Republik

Visum Nr. 53/841

zum Zwecke	
(wiederholend / einmalig)	
vom	<u>29.05.1980</u>
bis	<u>08.09.1980</u>
nach	<u>-DDR-</u>
Über die zugelassenen Einreisübergangsstellen	
<u>Helsinki</u> <u>2.0.05.80</u>	

[Handwritten signature]

EW / HENZ/JÜRGEN GÖTTER

JOHN F. KENNEDY toisti kuuluisat sanat *Ich bin ein Berliner* puheensa lopussa sanoessaan: "Kaikki vapaat ihmiset, missä tahansa he elävät, ovat Berliinin kansalaisia ja siksi, vapaana ihmisenä sanon ylpeästi: Olen berliiniläinen". Arviolta 450 000 hengen yleisö antoi hänelle usean minuutin suosionsoitukset.

Kennedyn ja Reaganin puheet jäivät historiaan

KYLMÄN sodan historiaan on jäänyt kaksi yhdysvaltalaispresidenttien Länsi-Berliinissä pitämää puhetta. John F. Kennedy piti kuuluisan *Ich bin ein Berliner* -puheensa Schönebergin raatihuoneella 26. kesäkuuta 1963. Puhe antoi länsiberliiniläisille moraalista tukea vajaan kaksi vuotta muurin pystyttämisen jälkeen. Viesti oli kirkas myös Neuvos-

toliitolle.

– Kaksi tuhatta vuotta sitten ylpeintä, mitä ihminen saattoi sanoa, oli "*civis Romanus sum*" (suom. olen Rooman kansalainen). Tänä päivänä, vapaassa maailmassa, ylpeimmät sanat ovat "*Ich bin ein Berliner*".

Ronald Reagan esitti vaatimuksensa uudistusmieliselle neuvostojohtaja Mihail

Gorbatschoville 24 vuotta myöhemmin, 12. kesäkuuta 1987, Brandenburgin portilla.

– Herra Gorbatschov, avatkaa tämä portti. Herra Gorbatschov, purkakaa tämä muuri!

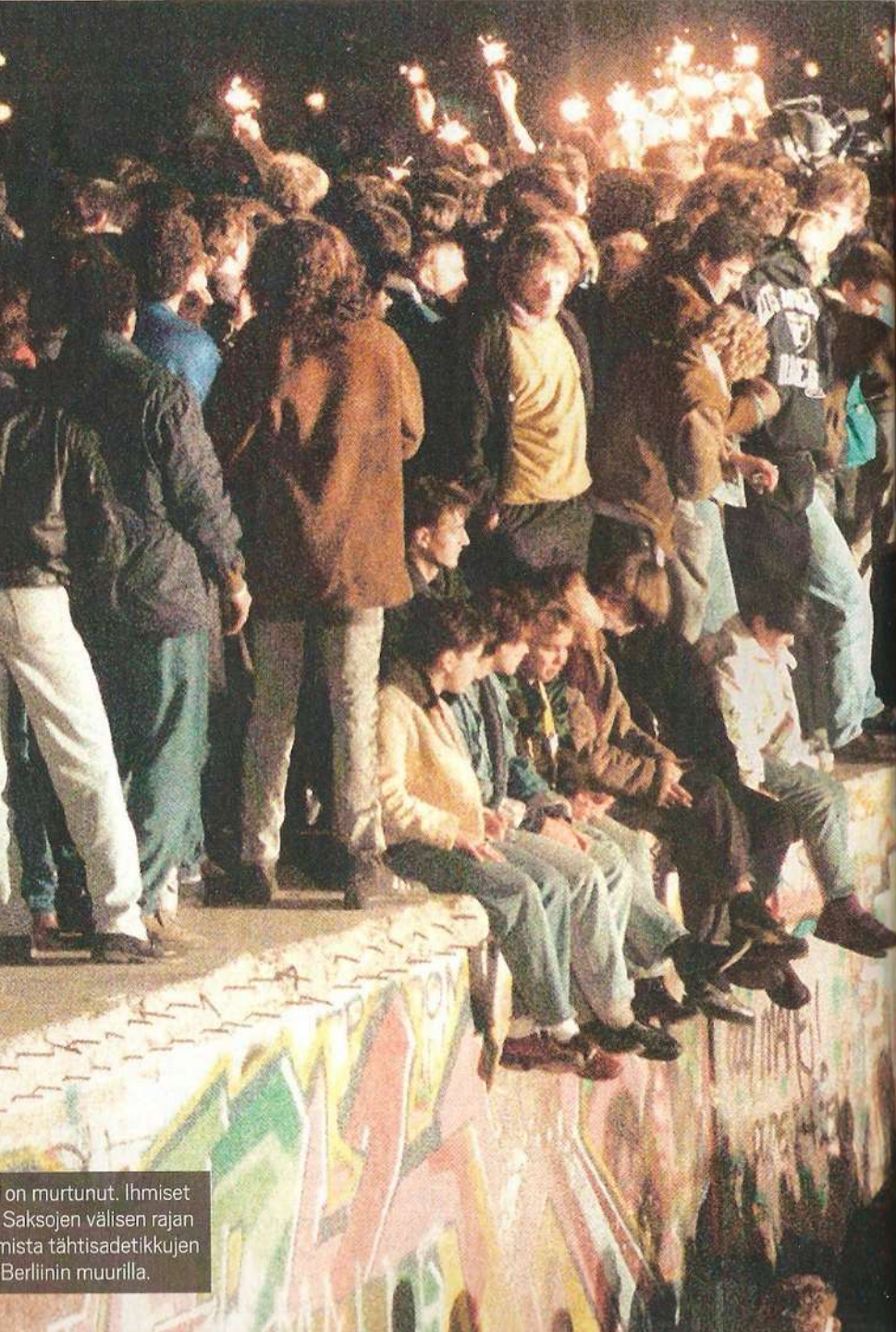
Neuvostoliiton uutistoimisto Tass piti puhetta "provokatiivisena ja sotaa lietsovana". Muuri murtui reilut kaksi vuotta myöhemmin.

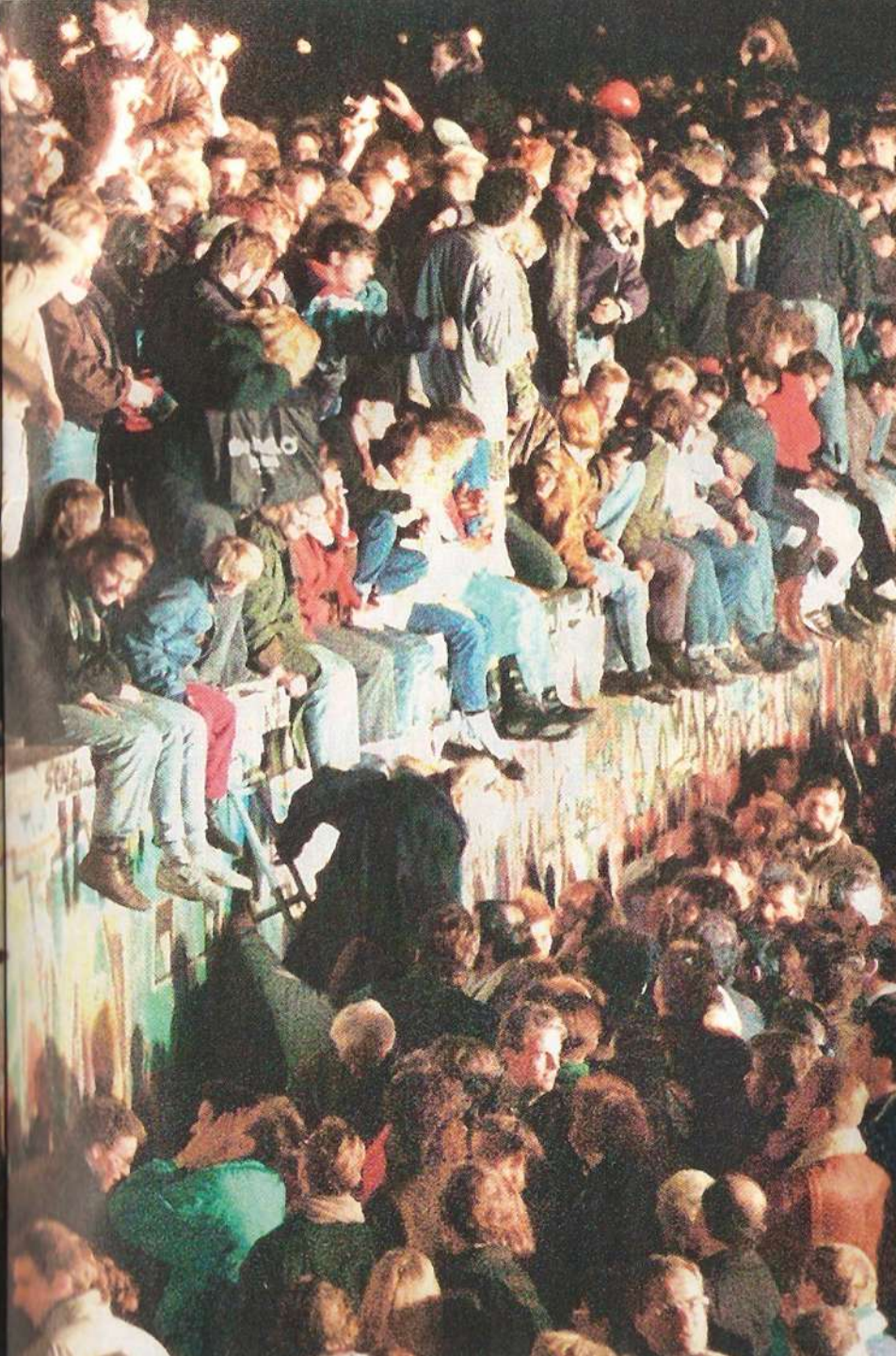
EW / DIETER ALAR

RONALD REAGAN haastoi Mihail Gorbatschovin purkamaan Berliinin muurin 45 000 kuulijan sekä Länsi-Saksan liittokansleri Helmut Kohlin (oik.) ja liittopäivien puhemies Philip Jenninger läsnäollessa. Reagan piti puheensa luodinkestävien lasien suojasta itäsaksalaisten tarkka-ampujien pelossa.

- NL:n perestroika 1980-luvun lopulla
- kirkoista 1980-luvulla toisinajattelijoiden turvapaikka
- Mikael Gorbatshov NL:ssä – paavina puolalainen Johannes Paavali II
- tapahtumat alkavat vyöryä: kirkko toimii välittäjänä, jotta verilöylyt vältetään
- 1989 muuri murtuu – vapaa kulku yli rajan

on murtunut. Ihmiset
Saksojen välisen rajan
mista tähtisadetikkujen
Berliinin muurilla.

Saksat yhdistyvät jälleen 1991

- euforia
- euforian tilalle Wessit ja Ossit
- paluu yhteiseen markkaan
- Stasin arkistot avautuvat – surullisia kohtaloita
- sinuksi tuleminen menneisyyden kanssa
- kohti uutta tulevaisuutta

25 vuotta muurin murtumisesta

- Valopallot Berliinissä muurin paikalla
- Jokaisella pallolla oma pallohenkilönsä, joka päästi yhtä aikaa muiden kanssa pallon ilmaan

Burger Tor

